

Nr 32

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 5 § 1 mom. och 8 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket, dels o c k i ämnet väckt motion.

Genom en den 25 mars 1955 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 174, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 5 § 1 mom. och 8 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket

Härigenom förordnas, att 5 § 1 mom. och 8 § lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

5 §.

1. I stad, som med tillämpning av 1 § 1 mom. andra stycket utgör särskilt polisdistrikt eller som jämlikt Konungens förordnande är uppdelad i två eller flera sådana distrikt, skall polisstyrkan vara så stor, att staden må kunna, efter ty nedan sägs, av den regelbundet använda polispersonalen tillhandahålla polismän (reservpolismän) för att vid *tillfälligt* behov av polisförstärkning å *annan ort* där biträda vid upprätt-

(Föreslagen lydelse)

5 §.

1. I stad, som med tillämpning av 1 § 1 mom. andra stycket utgör särskilt polisdistrikt eller som jämlikt Konungens förordnande är uppdelad i två eller flera sådana distrikt, skall polisstyrkan vara så stor, att staden må kunna, efter ty nedan sägs, av den regelbundet använda polispersonalen tillhandahålla polismän (reservpolismän) för att, *då inom annat polisdistrikt av särskild anledning uppkommer* behov av po-

¹ Senaste lydelse av 5 § 1 mom. se 1953: 442 och av 8 § se 1954: 223.

(Nuvarande lydelse)

hållandet av allmän ordning och säkerhet.

(Föreslagen lydelse)

långförstärkning, där biträda vid upp-
rätthållandet av allmän ordning och
säkerhet.

Stad, som — — — — — statsmyndighet offentliggjorts.

Konungen äger — — — — — vara beridna.

8 §.

Polispersonal, som jämlikt 2, 4, 5 eller 6 § finnes anställd i polisdistrikt och som avses i ett av Konungen efter riksdagens hörande fastställt avlöningsreglemente, skall av polisdistriktet avlönas enligt bestämmelserna i nämnda reglemente samt åtnjuta övriga i reglementet angivna förmåner. Polisdistrikt är pliktigt att med skälig pension förse ordinarie och extra ordinarie befattningshavare, å vilka reglementet äger tillämpning, samt att, då befattningshavare avlidit i följd av skada, som åsamkats i tjänsten, till hans änka och barn utgiva skäligt familjeunderstöd.

8 §.

Det åligger polisdistrikt att i fråga om avlöning och andra förmåner åt polispersonal, som jämlikt 2, 4, 5 eller 6 § finnes anställd i distriktet och som avses i ett av Konungen efter riksdagens hörande fastställt avlöningsreglemente, följa i reglementet och av Konungen i anslutning till reglementet meddelade föreskrifter. Polisdistrikt är pliktigt att med skälig pension förse ordinarie och extra ordinarie befattningshavare, å vilka reglementet äger tillämpning, samt att, då befattningshavare avlidit i följd av skada, som åsamkats i tjänsten, till hans änka och barn utgiva skäligt familjeunderstöd.

Polisdistrikt åligger — — — — — av statsverket.

För särskilda — — — — — draga försorg.

Har landsting — — — — — å landstinget.

Det åligger — — — — — Konungen fastställas.

Angående polisdistrikts — — — — — i 15 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1955.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft en i anledning av densamma inom andra kammaren väckt motion, nr 628, av herr Larsson i Stockholm.

I motionen hemställes, »att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 174 i vad mån det gäller förslag om ändrad lydelse av 5 § 1 mom. lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket».

Beträffande de i propositionen anförda skäl, för vilka redogörelse icke lämnas här nedan, får utskottet hänvisa till propositionen. I fråga om motionärens motivering hänvisas till motionen.

Inledning

I en inom inrikesdepartementet i februari 1955 upprättad promemoria har behandlats ett par spörsmål om tolkningen och rätta tillämpningen av polislagen, vilka av skilda anledningar aktualiserats under den senaste tiden. Frågorna gäller *dels* i vilken omfattning reservpolis får användas utanför den stad, där reservpolisen är anställd, *dels ock* i vad mån länsstyrelse bör kunna ingripa mot polisdistrikt som åsidosatt bestämmelse i polislöneordning. I båda de nämnda hänseendena föreslås i promemorian ändring i polislagen. Över promemorian har, efter remiss, yttranden inhämtats från statspolisintendenten, polisväsendets organisationsnämnd, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs och Norrbottens län, Svenska polisförbundet, Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund.

Reservpolisens mobilitet

Gällande bestämmelser

Enligt 2 § polislagen skall i polisdistrikt finnas anställda polismän i den omfattning, som erfordras för polisverksamhetens ombesörjande inom distriktet.

Om skyldighet att hålla reservpolis stadgas i 5 § 1 mom. av lagen. Denna skyldighet åvilar stad, vars invånarantal den 1 januari 1953 uppgick till minst 10 000 och som på grund därav bildar eget polisdistrikt eller enligt Kungl. Maj:ts förordnande är uppdelad i två eller flera distrikt. Även stad, vars invånarantal efter den 1 januari 1953 uppnått siffran 10 000, kan efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t bli skyldig att hålla reservpolis. I en stad som har denna skyldighet skall — heter det i 5 § 1 mom. — polisstyrkan vara så stor att staden må kunna av den regelbundet använda polispersonalen tillhandahålla polismän (reservpolismän) för att vid tillfälligt behov av polisförstärkning å annan ort där biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Reservpolisen skall till numerären utgöra en reservpolisman för varje fullt tal av 10 000 invånare, dock skall finnas minst tre sådana polismän.

Enligt 15 § polislagen utgår särskilt statsbidrag för reservpolisen. Om polisdistrikt tillhandahållit reservpolispersonal bestrider statsverket vidare för den tid, då reservpolismännen tjänstgjort utom distriktet, dettas kostnad för avlöning av ifrågavarande antal polismän liksom också alla av tjänstgöringen uppkommande särskilda kostnader.

Närmare bestämmelser om möjligheten att disponera reservpolis för tjänstgöring utom det polisdistrikt, där den är anställd, finns i kungörelsen den 16 september 1932 angående stats- och reservpolisen. Där stadgas bl. a., att om i visst fall ordningsstatspolis till tillräckligt antal icke står till buds eller det finnes lämpligare att anlita reservpolis, sådan må tillkallas. Vid avgörande, huruvida statspolis eller reservpolis skall anlitas eller huruvida reservpolis från den ena eller den andra staden skall användas, bör hänsyn tagas till den föreliggande uppgiftens art, varjämte skall beaktas, att statsverket icke onödigtvis åsamkas kostnader samt att reservpolis ej må tillkallas från stad, varest genom reservpolisens bortdragande ordningens upprätthållande skulle äventyras. — För användande av reservpolis inom det län, där densamma är anställd, fordras rekvisition av länsstyrelsen eller i brådskande fall av landsfogden. Ingår stad i landsfiskalsdistrikt, äger dock jämväl polischefen tillkalla reservpolis från staden för användning inom annat i landsfiskalsdistriktet ingående polisdistrikt. Påkallas användande av reservpolis inom annat län, ankommer å chefen för inrikesdepartementet att efter framställning av länsstyrelsen i det län, där reservpolisen erfordras, förordna om densammas tillkallande.

Promemorian

I promemorian anföres, att understundom en viss tvekan syntes ha rätt rörande rätta innebörden av uttrycket »tillfälligt» behov i 5 § 1 mom. Sålunda hade man undrat om ett behov av polisförstärkning som uppkommit på grund av en långvarig anställningsblockad rörande polistjänster inom ett distrikt kunde betraktas som ett tillfälligt behov. I promemorian redogöres härefter för stadgandets tillkomst och lämnas vissa uppgifter om användningen av reservpolis dels före och dels efter 1925 års lagstiftning. Av den utredning som sålunda förebragts drages i promemorian vissa slutsatser om rätta innebörden av ifrågavarande stadgande. Den princip som enligt promemorian gäller och bör gälla för framtiden framställs därvid på följande sätt. Med hänsyn till vikten för det allmänna och för allmänheten av att ordning och säkerhet upprätthålles syntes den regeln böra gälla, att om på någon ort ett klart behov av polisförstärkning förefunnnes, vilket icke kunde tillgodoses genom det egna distriktets polisstyrka, reservpolis från annat distrikt finge anlitas. Det låge då i sakens natur utan att det behövde utsägas att detta skedde endast »tillfälligt» d. v. s. i extraordinära situationer av i regel kort varaktighet. Det torde icke finnas risk för att en regel sådan som den nämnda skulle komma att missbrukas så, att reservpolis användes för att täcka ett behov som vederbörande distrikt rätteligen själv skulle och även kunde fylla inom ramen för 2, 5 och 6 §§. Korrektiven häremot låge i *dels* förefintligheten av skyldigheten enligt sistnämnda paragrafer vars fullgörande övervakades av länsstyrelserna, och *dels* att prövningen huruvida i det enskilda fallet reservpolis

inom länet skulle rekvireras eller icke — bortsett från det fall att fråga vore om användning inom samma landsfiskalsdistrikt — lagts i händerna på länsstyrelsen eller landsfogden samt att tillkallande av reservpolis från annat län beslutades av chefen för inrikesdepartementet. Vidare kunde erinras om att reservpolis under inga förhållanden finge tillkallas från stad, där genom dess bortdragande ordningens upprätthållande skulle äventyras, samt att genom statsbidragsreglerna sörjts för att en stad som tillhandahåller reservpolis icke bleve ekonomiskt lidande. För att den nu nämnda principen skulle tydligare framgå syntes ordet »tillfälligt» böra utgå ur 5 § 1 mom. och såsom reservpolisens uppgift i denna egenskap böra angivas att den skall vid behov av polisförstärkning inom annat distrikt där biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

Remissyttrandena

Det i promemorian framförda förslaget till ändring i 5 § tillstyrkes eller lämnas utan erinran i *flertalet remissyttrandena*. Ett par av de till förslaget positivt inställda remissinstanserna gör dock vissa reservationer. *Två remissinstanser* avstyrker direkt att 5 § ändras.

En närmare redogörelse för innehållet i remissyttrandena lämnas å s. 8—10 i propositionen.

Åtgärder för att säkerställa att polislönereglementet följes

Gällande bestämmelser

I 8 § polislagen stadgas efter ändring 1953 att polispersonal, som är anställd i polisdistrikt enligt 2, 4, 5 eller 6 § polislagen och som avses i ett av Konungen efter riksdagens hörande fastställt avlöningsreglemente, skall av polisdistriktet avlönas enligt bestämmelserna i nämnda reglemente samt åtnjuta övriga i reglementet angivna förmåner.

Det avsedda reglementet — polislönereglementet — är utfärdat den 14 maj 1954 (SFS nr 226). Den avdelning av reglementet, som handlar om lönen (2 kap.), inledes med en bestämmelse att polisman skall tillhöra lönegrad med beteckning och nummer, som framgår av en i reglementet intagen tabell. Vidare stadgas, att bestämmelser om fördelningen av polismanstjänsterna på lönegraderna meddelas av Kungl. Maj:t i enlighet med av riksdagen godkända grunder. Sådana bestämmelser är givna i kungörelsen den 14 maj 1954 med tilläggsbestämmelser till polislönereglementet (SFS nr 227).

Enligt 14 § polislagen (efter ändring 1953) skall länsstyrelsen, om den finner att polisdistrikt uppenbarligen åsidosätter sina åligganden enligt polislagen, göra framställning om rättelse. Vidtages ej erforderlig åtgärd i anledning av framställningen, äger länsstyrelsen förordna därom; även vitesföreläggande kan ske.

Promemorian

I promemorian anföres, att av motiven till 1953 års ändring i 8 § (prop. 168/1953) framginge att meningen med stadgandet vore såväl att tillförsäkra polismännen förmånerna i reglementet som att förbjuda polisdistrikten att utge större förmåner än enligt reglementet. Av departementschefen hade nämligen uttalats, att stadgandet avsåges skola binda polisdistrikten att utge »just de förmåner, som bestämmes i reglementet, varken mer eller mindre» (prop. s. 108). En dylik avsikt framginge även av själva polislönerglementet, vari under 3 § stadgades, att utöver vad i reglementet förutsattes eller eljest medgivits av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut polisman icke finge för tjänstgöring vid polisväsendet åtnjuta ersättning eller förmån, såframt ej Kungl. Maj:t anvisat särskilda medel därför eller eljest funne skäl medgiva att särskild gottgörelse utginge. Ett korrektiv mot att polisdistriktet utgäve lön utöver vad som stadgas i reglementet vore att enligt kungörelsen den 24 november 1932 angående statsbidrag till polisväsendet (i lydelse efter den 1 juli 1954) statsbidrag icke utginge å högre lönebelopp än som följer av lönerglementet och i anslutning därtill utfärdade föreskrifter (10 §). Vidare syntes i vissa fall länsstyrelsen med stöd av 14 § polislagen äga ingripa och förordna om rättelse, då polislönerglementet åsidosattes. Frågan härom utvecklas närmare i promemorian.

I denna anges vidare, att det syntes lämpligt att genom en ändring av 8 § tydligare än f. n. framhäva att det vore ett åliggande för ett polisdistrikt att vid avlöning av ifrågavarande personal följa reglementet. Därigenom bleve det klart att 14 paragrafens bestämmelser om rätt för länsstyrelse att ingripa omfattade även det fall att polisdistrikt uppenbarligen åsidosatte sitt åliggande enligt 8 §, vare sig härvid för låg eller för hög lön bestämts.

Remissyttrandena

Förslaget till ändring i 8 § har direkt avstyrkts av endast en remissinstans, nämligen *länsstyrelsen i Södermanlands län*. De övriga tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran, varvid dock från ett par håll särskilda påpekanden göres.

Innehållet i remissyttrandena redovisas närmare å s. 12—15 i propositionen.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, *statsrådet Hedlund*, anför i propositionen följande:

»Såsom i departementspromemorian anges har det visat sig att i visst avseende tvekan råder i fråga om möjligheten att använda reservpolis utanför det polisdistrikt, där den är anställd. Ovissheten har gällt innebörden av stadgandet i 5 § polislagen, att reservpolisen är avsedd för att »vid tillfälligt

behov av polisförstärkning å annan ort där biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet». I ordet »tillfälligt» har man ibland velat lägga in den betydelsen att fråga måste vara om ett behov av allenast kortare varaktighet. I promemorian har med stöd av bl. a. förarbetena till polislagen den tolkningen av stadgandet framförts, att därmed skulle avses behov över huvud taget, som skapats av extraordinära omständigheter, utan direkt begränsning till kortare tidsperioder. Så har stadgandet också tillämpats. Det är det extraordinära i situationen, som gör det rimligt att — ehuru varje polisdistrikt enligt polislagen har att sörja för sitt normala behov av polis — insätta reservpolis från annat distrikt och som man velat framhäva genom ordet »tillfälligt». I promemorian föreslås att denna stadgandets innebörd förtydligas genom att ordet »tillfälligt», som givit upphov till missuppfattning, borttages och att såsom reservpolisens uppgift anges att den skall vid behov av polisförstärkning inom annat distrikt där biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

Samtliga remissinstanser har instämt i att ifrågakvarande stadgande i 5 § har den angivna innebörden och för egen del ansluter jag mig till denna uppfattning. På grund härav och då den tvekan om rätta betydelsen, som rätt, ådagalägger ett behov av förtydligande vill jag förorda att stadgandet ändras. Därvid synes ordet »tillfälligt», som onekligen kan inge en föreställning om begränsning till kortare tid, böra ersättas med något annat uttryck som bättre klargör innebörden. Jag föreslår, att reservpolisen anges vara avsedd för att, då inom annat polisdistrikt av särskild anledning uppkommer behov av polisförstärkning, där biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Att behovet skall ha uppkommit av särskild anledning innebär då, att det skall vara grundat på extraordinära omständigheter. Sådana omständigheter är t. ex. en större anhopning av människor, som kräver sådana anordningar för ordningens upprätthållande att distriktets för normala förhållanden tillräckliga polisstyrka ej förslår. Emellertid bör, om det verkligen är erforderligt för att kunna upprätthålla ordning och säkerhet, reservpolis kunna tillkallas även om av särskild anledning distriktets egen polisstyrka är otillräcklig redan för det normala behovet. En sådan anledning kan vara att distriktet någon tid är urståndsatt att hålla sin polisstyrka vid normalt erforderlig numerär. Däremot får naturligtvis icke reservpolis användas för ett stadigvarande eller mera långvarigt fullgörande inom annat polisdistrikt av sådan normal polistjänst som distriktet är skyldigt att svara för och även kan ombesörja. I sådant fall skall ett behov av förstärkning snarast möjligt fyllas av distriktet självt.

Med anledning av uttalanden i några remissyttranden vill jag särskilt understryka att förslaget till förtydligande av lagtexten motiveras av rena principskäl. Naturligtvis bör även med den nya avfattningen av 5 § lämpligheten ur olika synpunkter av att inom lagstiftningens ram använda reservpolis i en viss situation alltid noga prövas vid tillämpningen.

Jag övergår härefter till frågan om polisdistriktens skyldighet att följa polislönerglementet och om länsstyrelsernas möjlighet att ingripa mot överträdelser.

Först vill jag då erinra om att detta statliga lönerglemente för kommunala tjänstemän tillkom på uttrycklig begäran av Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund och att Svenska polisförbundet i avgivet yttrande ej motsatte sig förslaget. Anledningen var som bekant en allmän önskan att få till stånd en likformighet i fråga om anställningsvillkoren. En dylik likformighet skulle, utom att skapa rättvisa, även höja polisens effektivitet genom att underlätta önskvärda förflyttningar från ett distrikt till ett annat och vidare också vara ägnad att trygga arbetsfreden inom polisväsendet. Före tillkomsten av polislönerglementet inskränkte sig statsmakterna till att uppställa vissa minimikrav i fråga om polisens avlöningsförhållanden. Sålunda stadgades i 8 § polislagen, att polisdistrikt var skyldigt att skäligen avlöna sina polismän. Och enligt 14 § ålåg det, liksom alltjämt är fallet, länsstyrelsen att göra framställning om rättelse eller i sista hand själv förordna därom, då ett distrikt uppenbarligen åsidosatt sina åligganden enligt lagen. Genom polislönerglementet med tillhörande författningar har ett detaljerat och fixt avlöningssystem införts. I enhetlighetens intresse har alltså statsmakterna övergått från att uteslutande söka garantera att icke polismännen avlönas oskäligt lågt till att uppställa regler som skall hindra ojämnheter även genom för högt avlöande. Det säger sig självt att man, då nu detta system införts, icke bör godtaga att enskilda polisdistrikt bryter mot bestämmelserna, vare sig detta sker genom att lön och övriga ekonomiska förmåner sättes för lågt eller genom att de bestämmes för högt. På liknande sätt är bestämmelserna i andra statliga avlöningsreglementen för kommunalt anställda tjänstemän, t. ex. för folkskollärarna, bindande. Det allmännas intresse av en strikt tillämpning av polislönebestämmelserna även såsom maximerande är alltså icke — såsom antytts i ett remissyttrande — grundat på omsorgen om att ej för högt statsbidrag till lönekostnaderna utgår utan på nödvändigheten av att likformighet iakttages. Det är emellertid naturligt att i statsbidragskungörelsen stadgats att statsbidrag icke utgår å högre lönebelopp än som följer av polislönerglementet och tillhörande författningar.

Den sistnämnda bestämmelsen utgör ett visst korrektiv mot att ett polisdistrikt utger lön utöver vad som stadgas i avlöningsförfattningarna men är ej ensam tillräckligt verksam. Såsom påvisats i departementspromemorian var avsikten att distrikten skulle vara bundna att utge just de förmåner som bestämmes i lönerglementet, varken mer eller mindre. Med denna utgångspunkt torde kunna hävdas, att det nuvarande stadgandet i 8 § polislagen — att polispersonal som avses i reglementet skall avlönas enligt bestämmelserna i reglementet — innebär ett förbud mot för högt avlöande. Det synes likväl önskvärt att stadgandet förtydligas så att polis-

distriktens lagliga bundenhet i nu ifrågavarande avseende klart framgår. En sådan ändring får då också till följd att varje tvekan undanröjes om länsstyrelsens befogenhet att enligt 14 § ingripa mot uppenbart åsidosättande av skyldigheten att ej utge förmåner utöver de stadgade.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har gjort gällande att den i promemorian föreslagna ändringen i 8 § icke skulle vara tillfyllest för att uppnå det avsedda syftet utan att den skulle behöva kompletteras med ett uttryckligt stadgande om att befattning finge tillsättas endast om den inrättats i enlighet med reglementet och tilläggsbestämmelserna till detta. Om emellertid i 8 § fastslås skyldighet att i fråga om avlöning och andra förmåner följa bestämmelserna i reglementet och av Kungl. Maj:t i anslutning därtill meddelade föreskrifter, torde en sådan komplettering icke erfordras. Inrättande av en tjänst i klar strid mot tilläggsbestämmelsernas regler om lönegradsplacering måste nämligen då komma att medföra att distriktet vid utgivande av avlöningsförmånerna åsidosätter sin skyldighet enligt polislagen. Den tjänstetillsättande myndigheten, nämligen länsstyrelsen, som har sig ålagt att tillse att distriktet fullgör sina skyldigheter, bör i ett sådant fall ej tillsätta innan rättelse skett av beslutet om lönegradsplacering.

Mot den tolkning för vissa fall av uttrycket »uppenbart åsidosättande» i 14 §, som göres i promemorian, har inga invändningar rests av remissinstanserna. För egen del kan jag ansluta mig till de framförda synpunkterna. Jag vill i detta sammanhang understryka, att avlöningsförfattningarna icke hindrar ett polisdistrikt att hålla all den polispersonal, som det anser erforderlig, förutsatt att lönegradsplaceringen överensstämmer med författningarna.

I ett par remissyttranden har framhållits att det borde vara tillåtet att i särskilda fall, då omständigheterna kan anses kräva det, avvika från de fastställda normerna om tjänsternas placering i lönehänseende. I den mån det befinnes lämpligt och möjligt att tillgodose sådana önskemål torde emellertid detta böra ske genom en av särskild utredning föregående ändring i avlöningsförfattningarna.

På de skäl, som jag nu anfört, vill jag förorda att 8 § polislagen förtydligas så, att polisdistriktet ålägges att i fråga om avlöning och andra förmåner åt sådan polispersonal, som avses i polislöne-reglementet, följa reglementet och av Kungl. Maj:t i anslutning till reglementet meddelade föreskrifter.»

Utskottet

Med de i propositionen föreslagna ändringarna i 1925 års polislag avses att i två särskilda avseenden förtydliga lagtexten. Några sakliga ändringar har däremot icke åsyftats.

Vad först angår den föreslagna omformuleringen av 5 § 1 mom. så har den föranletts av att viss tvekan visat sig råda angående innebörden av 2 — *Bihang till riksdagens protokoll 1955. 9 saml. 1 avd. Nr 32*

stadgandet, att reservpolis är avsedd för att vid tillfälligt behov av polisförstärkning å annan ort där biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Det har sålunda ifrågasatts att i ordet »tillfälligt» skulle ligga att det måste vara fråga om ett behov av allenast kortare varaktighet och att möjligheten att använda reservpolis för tjänstgöring inom annat polisdistrikt än det, där polisen är anställd, alltså skulle vara särskilt begränsad till tiden. Såsom framhålles i propositionen har någon dylik tidsbegränsning emellertid icke varit avsedd och lagrummet har ej heller tillämpats på sådant sätt. Av ett motivuttalande vid tillkomsten av polislagen framgår, att reservpolisen inrättats för att kunna fylla behovet av polisförstärkning vid en mera exceptionell påfrestning på någon ort. Det behov av polisförstärkning som kan motivera tillkallande av reservpolis skall alltså vara föranlett av någon extraordinär omständighet, och det torde vara detta man velat ange med ordet »tillfälligt». En omständighet av denna beskaffenhet kan vara, att ett polisdistrikt någon tid är urståndsatt att hålla sin polisstyrka vid normalt erforderlig numerär samt att på grund härav ordning och säkerhet icke kan upprätthållas utan biträde från annat håll. Då den nu antydda innebörden av lagrummet tydligare framhäves genom den föreslagna avfattningen än genom den nuvarande, tillstyrker utskottet lagändringen. Härav följer, att utskottet icke kan biträda det i motionen framställda avslagsyrkandet. Utskottet vill emellertid understryka departementschefens uttalande, att lämpligheten ur olika synpunkter av att i en viss situation tillkalla reservpolis självfallet måste noga prövas även med den nya avfattningen av lagrummet.

Utredningen i ärendet ger vidare vid handen, att ett förtydligande av lagtexten är påkallat även beträffande 8 §. Det synes sålunda erforderligt att det — på sätt föreslås i propositionen — klart utsäges, att det är en skyldighet för polisdistrikt att i fråga om avlönings- och andra förmåner åt polispersonalen följa de i polislönerglementet eller i anslutning till reglementet meddelade bestämmelserna. Utskottet tillstyrker därför propositionen även i denna del.

Under återopande av det anförda får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen, med avslag å motionen II: 628, måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag angående ändrad lydelse av 5 § 1 mom. och 8 § lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket.

Stockholm den 28 april 1955

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herr Lindblom, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Björnberg*, Lindgren, fru Wallentheim, herrar Erik Svedberg, Theodor Johansson och Ollén;

från a n d r a kammaren: herrar Rylander, Landgren, Johansson i Norrfors, Hedqvist, Östlund, Jacobsson i Sala, Larsson i Stockholm och Lundqvist.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Larsson* i Stockholm, vilken ansett, att den mening i andra stycket av utskottets yttrande, som börjar »Utskottet vill — — —» och slutar »— — — av lagrummet», bort ersättas av följande text:

»Utskottet vill emellertid ej förbigå den omständigheten att lagrummet kan åberopas även vid personalbrist på grund av uppkommen konflikt. Vid ett sådant läge måste givetvis samhällets rätt till skydd sättas före personalorganisationernas intressen om en nödsituation skulle uppstå. Härav följer dock icke att reservpolis generellt bör användas vid konflikter, utan utskottet vill understryka departementschefens uttalande, att lämpligheten ur olika synpunkter av att i en viss situation tillkalla reservpolis självfallet måste noga prövas även med den nya avfattningen av lagrummet.»
